ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ταχ.Δ/νση : Γ. Γενναδίου 4 - Τ.Κ.106 78, Αθήνα
Τηλέφωνα : 210-3307450,60,70,80,90
E-mail : notaries@notariat.gr
Ιστότοπος: www.enotariat.gr

Αθήνα, 27 Οκτωβρίου 2026

Αριθμ. πρωτ. 174

Προς

τους συμβολαιογράφους

ΘΕΜΑ: «Εγχειρίδιο Απαντήσεων στα συνηθέστερα ερωτήματα σε θέματα του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ηλεκτρονικά Έγγραφα - Κατάργηση της Υποχρέωσης Υποβολής Πρωτοτύπων Εγγράφων ή Επικυρωμένων Αντιγράφων Αυτών - Βεβαίωση του Γνησίου της Υπογραφής)» της ΑΑΔΕ.

Κυρίες και κύριοι Συνάδελφοι,

αποστέλλεται προς ενημέρωσή σας το από Οκτωβρίου 2026 "Εγχειρίδιο απαντήσεων στα συνηθέστερα ερωτήματα σε θέματα του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ηλεκτρονικά Έγγραφα - Κατάργηση της Υποχρέωσης Υποβολής Πρωτοτύπων Εγγράφων ή Επικυρωμένων Αντιγράφων Αυτών - Βεβαίωση του Γνησίου της Υπογραφής)", το οποίο εκδόθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου 2026 της Γενικής Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργάνωσης της ΑΑΔΕ.

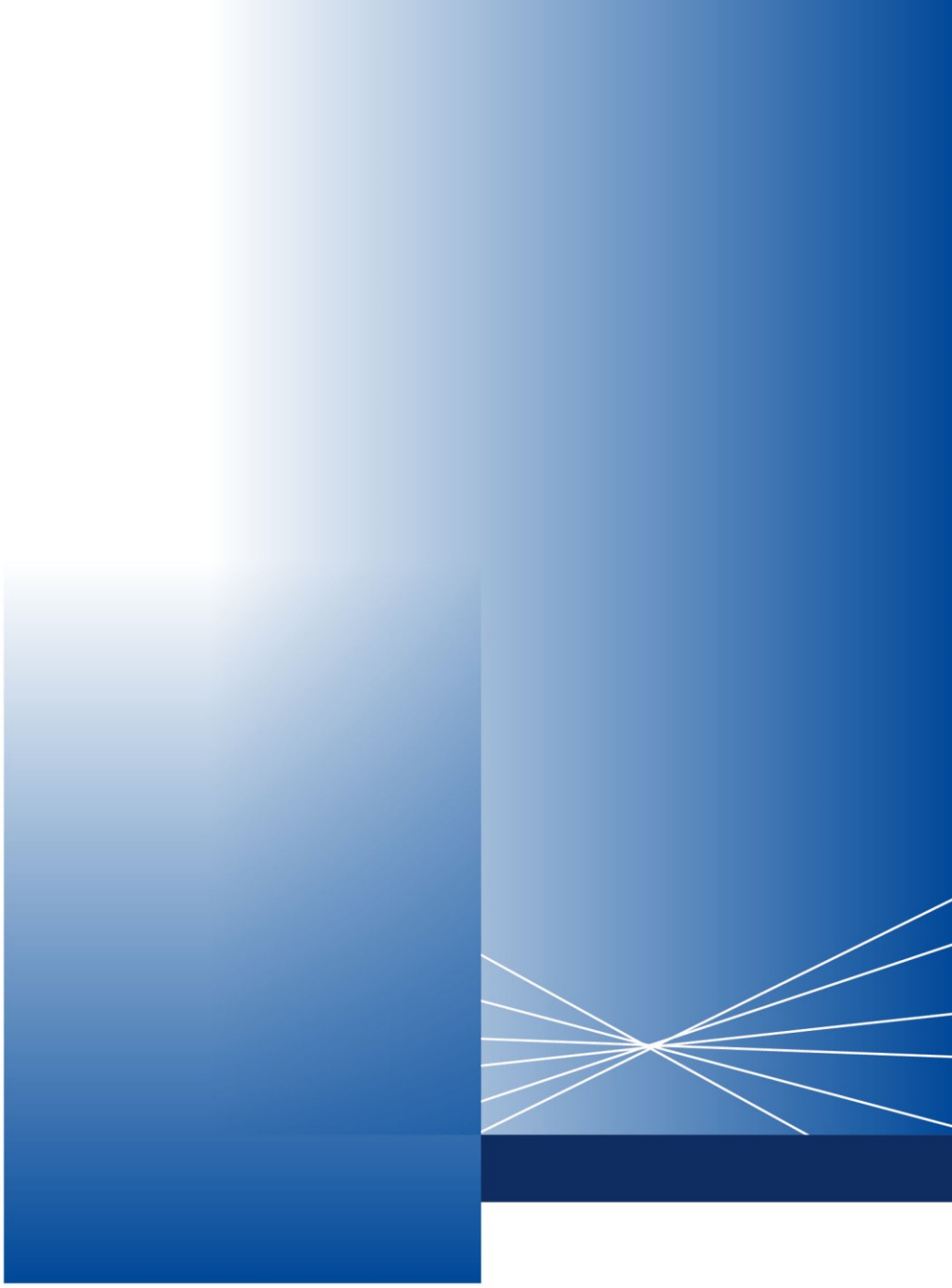
Με τιμή

Η Πρόεδρος

Λένα Κοντογεώργου

ΑΑΔΕ
Ανεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

ΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕ ΠΙΣΤΑ
ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ



Εγχειρίδιο Απαντήσεων στα συνηθέστερα ερωτήματα σε θέματα του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ηλεκτρονικά Έγγραφα - Κατάργηση της Υποχρέωσης Υποβολής Πρωτοτύπων Εγγράφων ή Επικυρωμένων Αντιγράφων Αυτών - Βεβαίωση του Γνησίου της Υπογραφής)

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2026

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στα πλαίσια υλοποίησης του στόχου ΣΜ.5.4.432: «Έκδοση του Εγχειριδίου Απαντήσεων στα συνηθέστερα ερωτήματα σε θέματα του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και λοιπών διοικητικών διαδικασιών (Ηλεκτρονικά Έγγραφα - Κατάργηση της Υποχρέωσης Υποβολής Πρωτοτύπων Εγγράφων ή Επικυρωμένων Αντιγράφων Αυτών - Βεβαίωση του Γνησίου της Υπογραφής), μέχρι 31/12/2026» του Επιχειρησιακού Σχεδίου 2026 της Γενικής Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού & Οργάνωσης (Γ.Δ.Α.Δ.Ο.) της ΑΑΔΕ, με μέριμνα της Διεύθυνσης Οργάνωσης (Δ.ΟΡΓ.), εκδίδεται επικαιροποιημένο το «Εγχειρίδιο Απαντήσεων στα συνηθέστερα ερωτήματα σε θέματα του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ηλεκτρονικά Έγγραφα - Κατάργηση της Υποχρέωσης Υποβολής Πρωτοτύπων Εγγράφων ή Επικυρωμένων Αντιγράφων Αυτών - Βεβαίωση του Γνησίου της Υπογραφής)», Δεκεμβρίου 2024.

Για την κατάρτιση της παρούσας έκδοσης έχουν ληφθεί υπόψη οι υποδείξεις και οι παρατηρήσεις των υπαλλήλων των υπηρεσιών της ΑΑΔΕ, ώστε η παρουσίαση της ύλης να γίνεται με τρόπο απλό και κατανοητό, υπό μορφή ερώτησης- απάντησης, στα επιμέρους κεφάλαια του εν λόγω Εγχειριδίου.

Επισημαίνεται ότι η παροχή οδηγιών και διευκρινίσεων για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων, που αφορούν τις προαναφερθείσες διοικητικές διαδικασίες, από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης & Τεχνητής Νοημοσύνης, καθώς και όσων έχουν δοθεί από τις αντίστοιχες υπηρεσίες των τέως Υπουργείων Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, είναι πολύ σημαντική.

Για εξειδικευμένα ερωτήματα σε θέματα φορολογικής, τελωνειακής και χημικής νομοθεσίας, τα οποία προβλέπονται από ειδικές διατάξεις, οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να απευθύνονται στις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες, για την παροχή των απαραίτητων οδηγιών.

Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι στην Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη της ΑΑΔΕ: http://elib.aade.gr/elib έχουν καταχωρηθεί όλες οι εγκύκλιοι και όλα τα έγγραφα που μνημονεύονται στις Πηγές των επιμέρους Κεφαλαίων του Εγχειριδίου.

Προσδοκούμε ότι και η παρούσα έκδοση θα συμβάλλει ουσιαστικά στην υποβοήθηση του έργου των υπαλλήλων των υπηρεσιών της ΑΑΔΕ και στην πληρέστερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων.

Σύνταξη Περιεχομένου:

Γενική Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού & Οργάνωσης (Γ.Δ.Α.Δ.Ο.)
Διεύθυνση Οργάνωσης (Δ.ΟΡΓ.)
Τμήμα Δ' – Παρακολούθησης και Εφαρμογής Διοικητικής Νομοθεσίας

Πίνακας Περιεχομένων

1 Ηλεκτρονικά Έγγραφα 7

1.1 Ποιος είναι ο ορισμός των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων; 8

1.2 Πως παράγονται τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα; 8

1.3 Με ποια μορφή εκδίδονται τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα; 8

1.4 Ποια στοιχεία φέρουν τα πρωτότυπα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα; 8

1.5 Ποια είναι η αποδεικτική ισχύς των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων; 8

1.6 Ποια στοιχεία φέρουν τα ηλεκτρονικά ακριβή αντίγραφα; 8

1.7 Ποια είναι η αποδεικτική ισχύς των ηλεκτρονικών ακριβών αντιγράφων; 9

1.8 Με ποια διαδικασία εκδίδονται τα ψηφιοποιημένα ηλεκτρονικά αντίγραφα; 9

1.9 Ποια είναι η αποδεικτική ισχύς των ψηφιοποιημένων ακριβών αντιγράφων; 9

1.10 Ποιος είναι ο ορισμός των ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων; 9

1.11 Πως πραγματοποιείται η ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ δημοσίων φορέων και φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων; 9

1.12 Απαιτείται επικύρωση για την ηλεκτρονική διακίνηση του ηλεκτρονικού εγγράφου; 10

1.13 Ποια η υποχρέωση των υπαλλήλων των φορέων του δημόσιου τομέα, αναφορικά με την παραλαβή των ηλεκτρονικών δημοσίων και ιδιωτικών εγγράφων, καθώς και των εγγράφων που εκδίδονται ή διακινούνται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης; 10

1.14 Σε ποιες περιπτώσεις γίνονται δεκτά έντυπα έγγραφα ή εκτυπώσεις ηλεκτρονικών εγγράφων ή των εγγράφων που εκδίδονται μέσω της ΕΨΠ; 10

1.15 Με ποιες διατάξεις ρυθμίζεται η διαδικασία επικύρωσης των εκτυπώσεων των ηλεκτρονικών δημοσίων και ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων; 10

1.16 Πότε επικυρώνονται τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα; 11

1.17 Τι ισχύει για τα ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα, όταν εκτυπωθούν; 11

1.18 Με ποια διαδικασία επικυρώνονται οι εκτυπώσεις των ηλεκτρονικών δημοσίων και ιδιωτικών εγγράφων; 11

1.19 Πως γίνονται αποδεκτά τα ηλεκτρονικά έγγραφα, που εκδίδονται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΠ), όταν εκτυπωθούν; 12

1.20 Γενικότερα, ποια είναι τα χαρακτηριστικά των εγγράφων που εκδίδονται από το gov.gr και πως γίνεται ο έλεγχος εγκυρότητας αυτών; 12

1.21 Με ποιες διατάξεις καταργήθηκε η τηλεομοιοτυπία (fax) στο δημόσιο; 12

2 Κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων ή επικυρωμένων αντιγράφων αυτών (παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999- Α’ 45) 14

2.1 Ποιες είναι οι διατάξεις που καθορίζουν την κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων ή επικυρωμένων αντιγράφων αυτών; 15

2.2 Πότε άρχισε η ισχύς των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999; . 15

2.3 Ποιες υπηρεσίες και φορείς υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999; 15

2.4 Σε ποιες συναλλαγές αφορούν οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999; 15

2.5 Ποια έγγραφα δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999; 16

2.6 Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του Κεφαλαίου Α' του ν. 4250/2014 τροποποιούν τις διαδικασίες χορήγησης της επισημείωσης (Apostille) της Σύμβασης της Χάγης ή της προξενικής θεώρησης; 16

2.7 Πως υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους και γίνονται αποδεκτά στις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 τα αντίγραφα εγγράφων, που έχουν εκδοθεί από τις εν λόγω υπηρεσίες και φορείς; 16

2.8 Πως υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους και γίνονται αποδεκτά στις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 τα αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων; 16

2.9 Πως υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους και γίνονται αποδεκτά στις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 τα αντίγραφα εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές; 17

2.10 Σε ποιες ενέργειες προβαίνουν οι υπηρεσίες και οι φορείς, στους οποίους κατατίθενται απλά φωτοαντίγραφα εγγράφων, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του πέμπτου εδαφίου της περίπτ. β' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999; 17

2.11 Με ποιον τρόπο διενεργείται ο δειγματοληπτικός έλεγχος, κατά τα ανωτέρω; 17

2.12 Πως αναζητούνται τα ΦΕΚ από τις δημόσιες υπηρεσίες, τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα λοιπά ν.π.δ.δ.; 17

2.13 Πως αναζητούνται οι πράξεις που είναι αναρτημένες στο Διαδίκτυο; 18

2.14 Σε ποιες περιπτώσεις οι διοικητικές αρχές και τα ΚΕΠ εξακολουθούν να επικυρώνουν αντίγραφα εγγράφων; 18

2.15 Πρέπει οι διοικητικές αρχές και τα ΚΕΠ να επικυρώνουν αντίγραφα εγγράφων, στις περιπτώσεις που οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να τα προσκομίσουν σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα; 19

2.16 Όταν οι ενδιαφερόμενοι ζητούν από τις διοικητικές Αρχές, επομένως και από τις υπηρεσίες της ΑΑΔΕ την επικύρωση αντιγράφων εγγράφων, οι επιφορτισμένοι για την διεκπεραίωση της διαδικασίας αυτής υπάλληλοι τι πρέπει να τους ρωτούν; 19

2.17 Επικυρώνεται αντίγραφο εγγράφου όταν ο ενδιαφερόμενος δηλώσει ότι το θέλει για το αρχείο του; 19

2.18 Σε ποιο σημείο του αντιγράφου ή φωτοαντιγράφου εγγράφου γίνεται η σχετική επισημειωματική πράξη της επικύρωσης, σε περίπτωση που προβλέπεται η επικύρωση αυτού; 19

2.19 Τι αναγράφει ο αρμόδιος, για την επικύρωση, υπάλληλος της Διοικητικής αρχής, στη σχετική επισημειωματική πράξη, στις περιπτώσεις που προβλέπεται η επικύρωση αντιγράφων εγγράφων; 20

2.20 Πως ορίζονται οι υπάλληλοι, που είναι επιφορτισμένοι με το έργο της επικύρωσης αντιγράφων εγγράφων, στις περιπτώσεις που προβλέπεται επικύρωση αυτών; 20

2.21 Ποια αντίγραφα εγγράφων δεν νομιμοποιείται να επικυρώνει υπάλληλος Διοικητικής Αρχής ή Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών, που είναι επιφορτισμένος με το έργο της επικύρωσης αντιγράφων εγγράφων, στις περιπτώσεις που προβλέπεται η επικύρωση αυτών; 20

3 Βεβαίωση γνησίου της υπογραφής (παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999- Α' 45) 24

3.1 Ποιες είναι οι αρμόδιες Υπηρεσίες που βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής και βάσει ποιων νομιμοποιητικών εγγράφων βεβαιώνεται το γνήσιο της υπογραφής των Ελλήνων πολιτών; 25

3.2 Σε ποιες περιπτώσεις δεν απαιτείται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής; 25

3.3 Πότε αρκεί η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του ενδιαφερομένου; 25

3.4 Πως ορίζονται οι υπεύθυνοι υπάλληλοι, που είναι επιφορτισμένοι με το έργο της βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής, στις περιπτώσεις, όπου ο ενδιαφερόμενος προσέρχεται στη Διοικητική αρχή για τη διεκπεραίωση της συγκεκριμένης διαδικασίας; ... 25

3.5 Τι αναγράφει στη σχετική επισημειωματική πράξη ο υπάλληλος της Διοικητικής αρχής, που έχει ορισθεί ως υπεύθυνος να προβαίνει στη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής πολιτών; 25

3.6 Η επισημειωματική πράξη, για τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, γίνεται μόνο στο σώμα του κειμένου του εγγράφου, του οποίου ζητείται η βεβαίωση ή και σε ξεχωριστό έγγραφο; 26

3.7 Προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις η διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου για τη γνησιότητα της πράξης βεβαίωσης του γνησίου υπογραφής; 26

3.8 Το έγγραφο, επί του οποίου γίνεται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, απαιτείται ή όχι να είναι σχετικό ή συναφές με το έργο της Υπηρεσίας, από την οποία ζητά την βεβαίωση ο πολίτης; 26

3.9 Είναι δυνατή η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής σε λευκό χαρτί ή σε προεκτυπωμένα έντυπα υπεύθυνης δήλωσης, επί των οποίων δεν έχει συμπληρωθεί το περιεχόμενο της δήλωσης ή βεβαίωσης του ενδιαφερομένου; 27

3.10 Υποχρεούνται οι διοικητικές αρχές, επομένως και οι υπηρεσίες της ΑΑΔΕ, από τις οποίες ζητείται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, να ελέγχουν το επιλήψιμο των σχετικών εγγράφων; 27

3.11 Είναι δυνατή η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου σε ξενόγλωσσο κείμενο, το οποίο πρόκειται να υποβληθεί σε αλλοδαπή αρχή; 27

3.12 Νομιμοποιείται υπάλληλος διοικητικής αρχής, που έχει ορισθεί ως υπεύθυνος να προβαίνει στη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, να βεβαιώνει το γνήσιο της δικής του υπογραφής, σε εξουσιοδότηση, ως εξουσιοδοτών πρόσωπο, καθώς και σε εξουσιοδότηση τρίτου, ως εξουσιοδοτούμενος; 28

3.13 Μπορεί ο πρόεδρος δημοτικής κοινότητας/ πρόεδρος συμβουλίου δημοτικής κοινότητας να βεβαιώνει το γνήσιο της υπογραφής των κατοίκων της; 28

3.14 Κατ' εξαίρεση, πότε οι υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας υπάγονται στις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 11 του ν.2690/1999, που αφορούν το γνήσιο της υπογραφής ; 28

3.15 Μπορούν οι πλοίαρχοι εμπορικών πλοίων να βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής; 29

3.16 Μπορούν οι δικηγόροι να βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής; 29

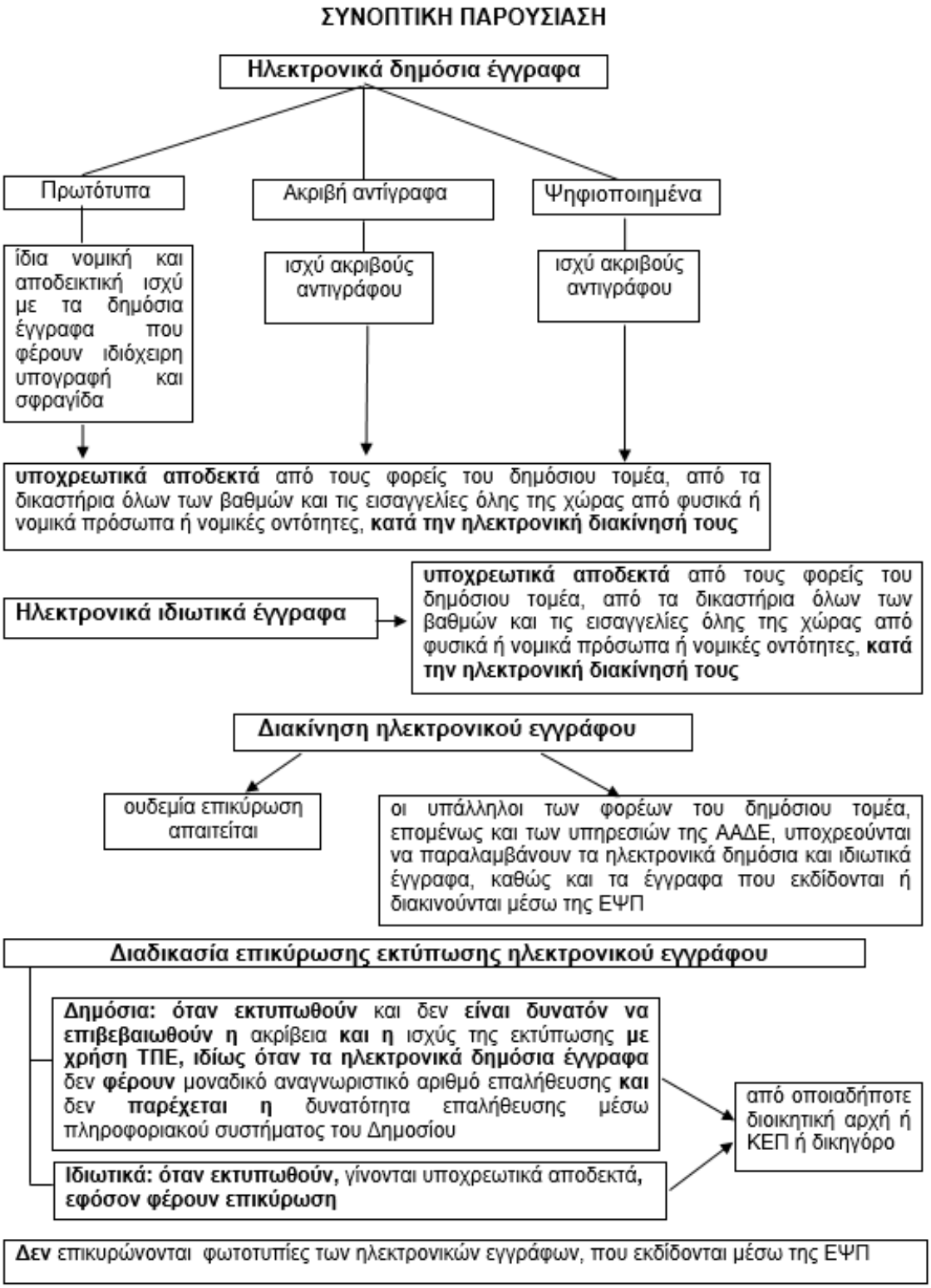
3.17 Ποια η ισχύς της υπεύθυνης δήλωσης που συντάσσεται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr); 29

3.18 Ποια η ισχύς της εξουσιοδότησης που συντάσσεται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr); 29

3.19 Ποια η ισχύς της Ψηφιακής Βεβαίωσης Εγγράφου, της Ψηφιακής Βεβαίωσης Ιδιωτικού Συμφωνητικού και της Συνυπογραφής Προτυποποιημένου Ιδιωτικού Εγγράφου, που εκδίδονται μέσω του gov.gr; (ΝΕΟ) 30

3.20 Το ψηφιακό πιστοποιητικό ΚΣΗΔΕ (Κεντρικό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων) μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την υπογραφή οποιουδήποτε εγγράφου, ακόμη και προσωπικού - ιδιωτικού ή μόνο για αυτά που θα διακινούνται μέσω ΚΣΗΔΕ; 30

1 Ηλεκτρονικά Έγγραφα



1.1 Ποιος είναι ο ορισμός των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων;

Ο ορισμός των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων δίδεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του Άρθρου 1 της αριθ. 45180 ΕΞ2021/ΥΨηΔ 21.12.2021 (Β' 6095, ΑΔΑ:Ψ63846ΜΤΛΠ-Π86) απόφασης του Υπουργού Επικρατείας, σύμφωνα με τον οποίο «Πρόκειται για τα έγγραφα που συντάσσονται, εκδίδονται και διακινούνται από τους φορείς του δημόσιου τομέα με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 4727/2020».

1.2 Πως παράγονται τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα;

Σύμφωνα με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4727/2020 (Α' 184) «Τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα παράγονται είτε πλήρως αυτοματοποιημένα μέσω ειδικού πληροφοριακού συστήματος που συνθέτει κατάλληλα στοιχεία δεδομένων, είτε μέσω ηλεκτρονικής εφαρμογής γραφείου, είτε μέσω ψηφιοποίησης έντυπου εγγράφου».

1.3 Με ποια μορφή εκδίδονται τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα;

Σύμφωνα με τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4727/2020, τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα εκδίδονται είτε ως πρωτότυπα ηλεκτρονικά έγγραφα, είτε ως ηλεκτρονικά ακριβή αντίγραφα, είτε ως ψηφιοποιημένα ηλεκτρονικά αντίγραφα.

1.4 Ποια στοιχεία φέρουν τα πρωτότυπα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 4727/2020 «φέρουν: α) εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα και β) είτε την εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του φορέα είτε την εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του αρμόδιου οργάνου».

1.5 Ποια είναι η αποδεικτική ισχύς των ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4727/2020 «έχουν την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα δημόσια έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους».

1.6 Ποια στοιχεία φέρουν τα ηλεκτρονικά ακριβή αντίγραφα;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4727/2020 «φέρουν υποχρεωτικά: α) εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα, β) είτε την εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του φορέα είτε την εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του αρμόδιου για την έκδοση του αντιγράφου οργάνου, γ) την ένδειξη «ακριβές αντίγραφο» και δ) τα στοιχεία του οργάνου που υπέγραψε το έγγραφο ως τελικώς υπογράφων».

1.7 Ποια είναι η αποδεικτική ισχύς των ηλεκτρονικών ακριβών αντιγράφων;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 4727/2020 «έχουν ισχύ ακριβούς αντιγράφου και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους».

1.8 Με ποια διαδικασία εκδίδονται τα ψηφιοποιημένα ηλεκτρονικά αντίγραφα;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 13 του ν. 4727/2020 «εκδίδονται από τους φορείς του δημόσιου τομέα μέσω ψηφιοποίησης ή αναπαραγωγής με χρήση ΤΠΕ έντυπων δημόσιων ή ιδιωτικών εγγράφων που κατέχουν στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων τους. Τα ψηφιοποιημένα ηλεκτρονικά αντίγραφα φέρουν: α) εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα, β) είτε την εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του φορέα, είτε την εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του οργάνου που κάνει την ψηφιοποίηση ή αναπαραγωγή με χρήση ΤΠΕ σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο και γ) βεβαίωση ταύτισής τους με το έντυπο έγγραφο. Σε περίπτωση καταστροφής έντυπων εγγράφων μετά από την έκδοση των αντίστοιχων ψηφιοποιημένων ηλεκτρονικών αντιγράφων, στο πρωτόκολλο καταστροφής μνημονεύονται τα ειδικότερα στοιχεία που αναφέρονται στην παραγωγή και αρχειοθέτηση του ψηφιοποιημένου ηλεκτρονικού αντιγράφου».

1.9 Ποια είναι η αποδεικτική ισχύς των ψηφιοποιημένων ακριβών αντιγράφων;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 4727/2020 «έχουν ισχύ ακριβούς αντιγράφου και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους».

1.10 Ποιος είναι ο ορισμός των ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων;

Ο ορισμός των Ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων περιέχεται στην παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4727/2020 (Α' 184), σύμφωνα με τον οποίο πρόκειται για τα έγγραφα «…που εκδίδονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες με χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας…». Τα εκδοθέντα, κατά τα προαναφερθέντα ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα «γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους».

1.11 Πως πραγματοποιείται η ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ δημοσίων φορέων και φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων;

Με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 4727/2020 ορίζεται ότι «Η διακίνηση δημοσίων ή ιδιωτικών εγγράφων μεταξύ αφενός των φορέων του δημόσιου τομέα και αφετέρου των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων, πραγματοποιείται με

χρήση ΤΠΕ, ιδίως μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας ή μέσω της εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπηρεσίας συστημένης παράδοσης του άρθρου 51 ή μέσω των θυρίδων που τηρούνται στην ΕΨΠ (Ενιαία Ψηφιακή Πύλη)».

1.12 Απαιτείται επικύρωση για την ηλεκτρονική διακίνηση του ηλεκτρονικού εγγράφου;

ΟΧΙ. Στις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 4 του Άρθρου 3 της αριθ. 32256 ΕΞ 2021/15.9.2021 απόφασης του Υπουργού Επικρατείας και του Υφυπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Διαδικασία επικύρωσης της εκτύπωσης ηλεκτρονικών δημόσιων και ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων και νομική ισχύς» (Β' 4651) ορίζεται ρητά ότι για την ηλεκτρονική διακίνηση του ηλεκτρονικού εγγράφου «δεν απαιτείται ουδεμία επικύρωση, καθώς διακινείται ως ηλεκτρονικό έγγραφο με τα χαρακτηριστικά των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 13 και της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4727/2020».

1.13 Ποια η υποχρέωση των υπαλλήλων των φορέων του δημόσιου τομέα, αναφορικά με την παραλαβή των ηλεκτρονικών δημοσίων και ιδιωτικών εγγράφων, καθώς και των εγγράφων που εκδίδονται ή διακινούνται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης;

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 4727/2020 ορίζεται ρητά ότι οι υπάλληλοι των φορέων του δημόσιου τομέα, επομένως και των υπηρεσιών της ΑΑΔΕ, υποχρεούνται να παραλαμβάνουν τα ηλεκτρονικά δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα των άρθρων 13 και 15 του ν. 4727/2020, καθώς και τα έγγραφα που εκδίδονται ή διακινούνται μέσω της ΕΨΠ.

1.14 Σε ποιες περιπτώσεις γίνονται δεκτά έντυπα έγγραφα ή εκτυπώσεις ηλεκτρονικών εγγράφων ή των εγγράφων που εκδίδονται μέσω της ΕΨΠ;

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 4727/2020 αναφέρονται περιοριστικά οι περιπτώσεις όπου, μόνο κατ' εξαίρεση του κανόνα της ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων, γίνονται δεκτά έντυπα έγγραφα ή εκτυπώσεις ηλεκτρονικών εγγράφων ή των εγγράφων που εκδίδονται μέσω της ΕΨΠ, όταν:
α) είτε υφίσταται πρόσκαιρη αντικειμενική αδυναμία παραλαβής ηλεκτρονικού εγγράφου από τον φορέα,
β) είτε υφίσταται άλλου τύπου αδυναμία παραλαβής που διαπιστώνεται με πράξη του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
γ) είτε στην περίπτωση που το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα έχει επιλέξει μη ηλεκτρονικό τρόπο επικοινωνίας, σύμφωνα με το άρθρο 34.

1.15 Με ποιες διατάξεις ρυθμίζεται η διαδικασία επικύρωσης των εκτυπώσεων των ηλεκτρονικών δημοσίων και ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων;

Κατ' εξουσιοδότηση των παρ. 8 και 9 του άρθρου 107 του ν. 4727/2020 εκδόθηκε η αριθ. 32256 ΕΞ 2021/15.9.2021 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας και του Υφυπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Διαδικασία επικύρωσης της εκτύπωσης ηλεκτρονικών δημόσιων

και ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων και νομική ισχύς» (Β' 4651). Με την απόφαση αυτή, ρυθμίζεται η διαδικασία επικύρωσης των εκτυπώσεων των ηλεκτρονικών δημοσίων και ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων, από οποιαδήποτε διοικητική αρχή, επομένως και από τις υπηρεσίες της ΑΑΔΕ ή ΚΕΠ ή δικηγόρο. Επίσης, ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν την ισχύ των εκτυπώσεων αυτών κατά την έντυπη διακίνησή τους.

1.16 Πότε επικυρώνονται τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα;

Τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα, τα οποία εκδίδονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4727/2020, όταν εκτυπωθούν, γίνονται αποδεκτά με ισχύ ακριβούς αντιγράφου, υπό την προϋπόθεση ότι η ακρίβεια και η ισχύς της εκτύπωσης, δύναται να επιβεβαιωθούν με χρήση ΤΠΕ, ιδίως στην περίπτωση που αυτά φέρουν μοναδικό αριθμό επαλήθευσης και εφόσον παρέχεται η δυνατότητα επαλήθευσης μέσω πληροφοριακού συστήματος του Δημοσίου (παρ. 4 του άρθρου 14 του ν.4727/2020).

Συνεπώς, οι διοικητικές αρχές, επομένως και οι υπηρεσίες της ΑΑΔΕ, καθώς και τα ΚΕΠ δεν επικυρώνουν αντίγραφα από τα προαναφερόμενα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, όπως ισχύει.

Στην περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να επιβεβαιωθούν η ακρίβεια και η ισχύς της εκτύπωσης με χρήση ΤΠΕ, ιδίως όταν τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα δεν φέρουν μοναδικό αναγνωριστικό αριθμό επαλήθευσης και δεν παρέχεται η δυνατότητα επαλήθευσης μέσω πληροφοριακού συστήματος του Δημοσίου, τότε απαιτείται η επικύρωση της εκτύπωσης από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή ΚΕΠ ή δικηγόρο.

1.17 Τι ισχύει για τα ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα, όταν εκτυπωθούν;

Τα ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα, όταν εκτυπωθούν, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά, εφόσον φέρουν επικύρωση από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή ΚΕΠ ή δικηγόρο, η οποία γίνεται εφόσον διαπιστωθεί η ταύτιση του περιεχομένου του εκτυπωμένου εγγράφου με το ηλεκτρονικό ιδιωτικό έγγραφο (παρ. 2 του άρθρου 15 του ν.4727/2020).
Συνεπώς, οι διοικητικές αρχές, επομένως και οι υπηρεσίες της ΑΑΔΕ, καθώς και τα ΚΕΠ επικυρώνουν αντίγραφα από ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα, με βάση τα προαναφερόμενα.

1.18 Με ποια διαδικασία επικυρώνονται οι εκτυπώσεις των ηλεκτρονικών δημοσίων και ιδιωτικών εγγράφων;

Η διαδικασία της επικύρωσης των εκτυπώσεων ηλεκτρονικών δημοσίων και ιδιωτικών εγγράφων (όπως, αποστολή στο e-mail του επικυρούντος του σχετικού ηλεκτρονικού δημοσίου ή ιδιωτικού εγγράφου, εφόσον δεν περιήλθε στην υπηρεσία με χρήση ΤΠΕ απευθείας από τον εκδότη αυτού, έλεγχος των απαραίτητων στοιχείων του εγγράφου, ταύτιση του περιεχομένου των δυο μορφών του ίδιου εγγράφου και επίθεση της σχετικής επισημειωματικής πράξης επικύρωσης από τον αρμόδιο υπάλληλο) περιγράφεται αναλυτικά στις διατάξεις του Άρθρου 4 της αριθ. 32256 ΕΞ 2021/15.9.2021 απόφασης.

1.19 Πως γίνονται αποδεκτά τα ηλεκτρονικά έγγραφα, που εκδίδονται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΠ), όταν εκτυπωθούν;

Τα ηλεκτρονικά έγγραφα, που εκδίδονται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΠ), όταν εκτυπωθούν, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά, χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις ή διαδικασία επικύρωσης και με ισχύ ακριβούς αντιγράφου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4727/2020.

Συνεπώς, οι διοικητικές αρχές, επομένως και οι υπηρεσίες της ΑΑΔΕ, δεν επικυρώνουν αντίγραφα αυτών, δεδομένου ότι είναι δυνατή η ταύτιση του περιεχομένου τους μέσω της υπηρεσίας επαλήθευσης που παρέχεται από την ΕΨΠ, με τη χρήση του μοναδικού αναγνωριστικού αριθμού επαλήθευσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του ίδιου άρθρου.

Για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση εγγράφων που έχουν εκδοθεί μέσω της Ε.Ψ.Π., τόσο κατά τη συναλλαγή των διοικούμενων με τους φορείς του δημόσιου τομέα όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα, αρκεί η επίκληση του μοναδικού αναγνωριστικού αριθμού επαλήθευσης της παρ. 4 παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4727/2020 (παρ. 5 του άρθρου 27 του ν. 4727/2020).

1.20 Γενικότερα, ποια είναι τα χαρακτηριστικά των εγγράφων που εκδίδονται από το gov.gr και πως γίνεται ο έλεγχος εγκυρότητας αυτών;

Τα έγγραφα που εκδίδονται από το gov.gr φέρουν μοναδικό αναγνωριστικό αριθμό επαλήθευσης και προηγμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από όλους τους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες:
α) Ως ηλεκτρονικά έγγραφα διακινούμενα με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), χωρίς να απαιτείται ηλεκτρονική υπογραφή ή άλλη ηλεκτρονική σφραγίδα και με ισχύ πρωτότυπου εγγράφου.
β) Ως έντυπα έγγραφα, εφόσον εκτυπωθούν από τη διαδικτυακή εφαρμογή της ΕΨΠ, χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις ή διαδικασία επικύρωσης και με ισχύ αντιγράφου.
Η χρήση της υπηρεσίας ελέγχου εγκυρότητας εγγράφων δεν απαιτεί κάποιο είδος ταυτοποίησης από τον χρήστη (π.χ. Taxisnet, web banking).
Για τον έλεγχο εγκυρότητας ενός εγγράφου που έχει εκδοθεί από το gov.gr χρειάζεται είτε ο κωδικός επαλήθευσης του εγγράφου, είτε ο QR code (https://www.gov.gr/ipiresies/polites-kai-kathemerinoteta/psephiaka-eggrapha-gov-gr/elegkhos-egkurotetas-eggraphon-gov-gr).

1.21 Με ποιες διατάξεις καταργήθηκε η τηλεομοιοτυπία (fax) στο δημόσιο;

Με τις διατάξεις του άρθρου 99 του ν. 4727/2020, από την 1η.1.2021 καταργήθηκε η διακίνηση, μέσω τηλεομοιοτυπίας (FAX), εγγράφων, διοικητικών και μη, τόσο μεταξύ των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων και των υπηρεσιών του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α., όσο και μεταξύ των υπηρεσιών του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.

ΠΗΓΕΣ

ΝΟΜΟΙ

v. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) – Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184).

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

1. Αριθ. 32256 ΕΞ 2021/15.9.2021 του Υπουργού Επικρατείας και του Υφυπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Διαδικασία επικύρωσης της εκτύπωσης ηλεκτρονικών δημόσιων και ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων και νομική ισχύς» (Β' 4651).
2. Αριθ. 45180 ΕΞ2021/ΥΨηΔ 21.12.2021 του Υπουργού Επικρατείας «Έκδοση Ηλεκτρονικών Δημόσιων Εγγράφων» (Β' 6095, ΑΔΑ:Ψ63846ΜΤΛΠ-Π86).

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

1. Αριθ. ΔΙΔΔΔΗ/Φ.15/Α.Π.: 46005 ΕΞ 2021/ ΥψηΔ 29/12/2021 (ΑΔΑ: 6Δ9Μ46ΜΤΛΠ-Ε3) της Διεύθυνσης Διοικητικών Διαδικασιών Δημοσίου της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικών Διαδικασιών Δημοσίου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.
2. Αριθ. 32607/19-11-2020 ΕΞ 2020 «Κατάργηση τηλεομοιοτυπίας (FAX) στο Δημόσιο – Πεδίο εφαρμογής – προπαρασκευαστικές ενέργειες υπόχρεων φορέων» (ΑΔΑ: 66ΩΨ46ΜΤΛΠ-ΛΛΥ) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

ΕΓΓΡΑΦΑ

1. Αριθ. Δ. ΟΡΓ. Δ 1003382 ΕΞ 2022/17.1.2022 «Περί της διαδικασίας επικύρωσης της εκτύπωσης ηλεκτρονικών δημοσίων και ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων και της ισχύος των εκτυπώσεων αυτών κατά την έντυπη διακίνησή τους».
2. Αριθ. Α.Τ.Δ. Α 1135947 ΕΞ 2020/25.11.2020 «Κατάργηση τηλεομοιοτυπίας (FAX) στο Δημόσιο – Πεδίο εφαρμογής – προπαρασκευαστικές ενέργειες υπόχρεων φορέων».

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

1. Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ): https://aped.gov.gr/
2. Διαδικτυακή πύλη του ελληνικού κράτους: https://www.gov.gr/

2 Κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων ή επικυρωμένων αντιγράφων αυτών (παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999- Α' 45)

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτές **φωτοτυπίες** των πρωτοτύπων εγγράφων ή των ακριβών αντιγράφων αυτών, που έχουν εκδοθεί από τις **υπηρεσίες και τους φορείς** της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999.
Δειγματοληπτικός έλεγχος σε ποσοστό τουλάχιστον 5% επί των φωτοαντιγράφων που υποβλήθηκαν.

Υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτές φωτοτυπίες **ιδιωτικών εγγράφων**, εφόσον αντίγραφα των εγγράφων αυτών έχουν επικυρωθεί αρχικά από **δικηγόρο.**

Υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτές **φωτοτυπίες** από τα πρωτότυπα όσων **ιδιωτικών εγγράφων φέρουν θεώρηση** από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999.

Υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτές **φωτοτυπίες** εγγράφων που έχουν εκδοθεί **από αλλοδαπές αρχές**, υπό την προϋπόθεση ότι αντίγραφα των εγγράφων αυτών έχουν επικυρωθεί πρωτίστως **από δικηγόρο.**

Χορηγούνται επικυρωμένα αντίγραφα εγγράφων, στις περιπτώσεις που οι ενδιαφερόμενοι τα αιτούνται για να τα προσκομίσουν σε **δικαστικές αρχές.**

Χορηγούνται επικυρωμένα αντίγραφα εγγράφων, στις περιπτώσεις που οι ενδιαφερόμενοι τα αιτούνται για να τα προσκομίσουν σε **εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα.**

Είναι δυνατή η επικύρωση αντιγράφων εγγράφων όταν αυτά υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο σε φορείς που **δεν εμπίπτουν** στις διατάξεις της ρύθμισης της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999.

Επισημειωματική πράξη επικύρωσης από τον **ορισθέντα** προς τούτο υπάλληλο της Υπηρεσίας. Ο ορισθείς υπάλληλος **δεν νομιμοποιείται** κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 36 του ν. 3528/2007 (Α' 26), να επικυρώνει αντίγραφα εγγράφων, τα οποία έχουν συνταχθεί εκτός της υπηρεσιακής του σχέσης και τον αφορούν ή συνέταξε η ίδια του η Υπηρεσία, εφόσον ισχύουν τα κωλύματα που αναφέρονται στις προαναφερθείσες διατάξεις.

Δεν επικυρώνεται αντίγραφο εγγράφου, στην περίπτωση που ο πολίτης δηλώσει ότι το **«θέλει για το αρχείο του».**

Η ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 **δεν επιφέρει** αλλαγές στη μεταξύ των **Δημόσιων Υπηρεσιών αλληλογραφία**.

Ισχύουν οι απαιτήσεις υποβολής δημοσίων εγγράφων **με συγκεκριμένη επισημείωση**, οι οποίες απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις της χώρας (π.χ. Σύμβαση της Χάγης) και άλλες διακρατικές συμφωνίες.

2.1 Ποιες είναι οι διατάξεις που καθορίζουν την κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων ή επικυρωμένων αντιγράφων αυτών;

Είναι οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α' 45), όπως ισχύει. Ειδικότερα, στο πρώτο εδάφιο της περίπτ. β' της ως άνω παραγράφου ορίζεται ρητά ότι «Δεν υφίσταται πλέον η υποχρέωση υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων, με την επιφύλαξη της περίπτωσης δ και των εγγράφων που προσκομίζονται για δικαστική χρήση, που έχουν εκδοθεί από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α ή επικυρωμένων αντιγράφων των εγγράφων αυτών από τους ενδιαφερόμενους για το σύνολο των συναλλαγών τους με τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α».

2.2 Πότε άρχισε η ισχύς των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999;

Από την ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4250/2014 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από την 26 Μαρτίου 2014. Υπενθυμίζεται ότι με τις διατάξεις της παρ. 2 του Άρθρου 1 «Κατάργηση της υποχρέωσης επικυρώσεων αντιγράφων εγγράφων» του Κεφαλαίου Α' «Μείωση Διοικητικών Βαρών Απλουστεύσεις Διαδικασιών» του προαναφερθέντος νόμου καταργήθηκαν οι παράγραφοι 3 και 4 του ν. 2690/1999 και αντικαταστάθηκε η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου.

2.3 Ποιες υπηρεσίες και φορείς υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 «Οι ρυθμίσεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται στο Δημόσιο, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα Δικαστήρια όλων των βαθμών, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, τις δημόσιες επιχειρήσεις και τους οργανισμούς που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3429/2005, καθώς και στα νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.». Επομένως, οι ρυθμίσεις αυτές εφαρμόζονται και στις Υπηρεσίες της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ).

2.4 Σε ποιες συναλλαγές αφορούν οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999;

Η ρύθμιση αυτή αφορά στο σύνολο των συναλλαγών των ενδιαφερομένων πολιτών με το Δημόσιο. Δεν επιφέρει αλλαγές στη μεταξύ των Δημόσιων Υπηρεσιών αλληλογραφία. Δηλαδή, οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 αφορούν στην κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτοτύπων ή επικυρωμένων αντιγράφων από τους ενδιαφερομένους στο σύνολο των συναλλαγών τους με το Δημόσιο και δεν ορίζουν αντίστοιχη υποχρέωση στη μεταξύ των Δημόσιων Υπηρεσιών αλληλογραφία.

2.5 Ποια έγγραφα δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999;

Μόνο τα έγγραφα που προσκομίζονται για δικαστική χρήση. Συνεπώς, τα έγγραφα αυτά υποβάλλονται σε πρωτότυπη μορφή ή σε επικυρωμένα αντίγραφα. Είναι προφανές ότι οι διοικητές Αρχές, επομένως και οι υπηρεσίες της ΑΑΔΕ, χορηγούν στους ενδιαφερόμενους επικυρωμένα αντίγραφα εγγράφων, στις περιπτώσεις που τα αιτούνται για να τα προσκομίσουν σε δικαστικές αρχές.

2.6 Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του Κεφαλαίου Α' του ν. 4250/2014 τροποποιούν τις διαδικασίες χορήγησης της επισημείωσης (Apostille) της Σύμβασης της Χάγης ή της προξενικής θεώρησης;

Όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4250/2014 (Α' 74) «δεν θίγονται και εξακολουθούν να ισχύουν, οι απαιτήσεις υποβολής δημοσίων εγγράφων με συγκεκριμένη επισημείωση, οι οποίες απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις της χώρας (π.χ. Σύμβαση της Χάγης) και άλλες διακρατικές συμφωνίες».

2.7 Πως υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους και γίνονται αποδεκτά στις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 τα αντίγραφα εγγράφων, που έχουν εκδοθεί από τις εν λόγω υπηρεσίες και φορείς;

Αντί πρωτοτύπων ή επικυρωμένων αντιγράφων, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή (απλά, ευανάγνωστα) φωτοαντίγραφα (φωτοτυπίες) των πρωτοτύπων εγγράφων ή των ακριβών αντιγράφων τους (δεύτερο εδάφιο της περίπτ. β' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999).
Όπως έχει γίνει δεκτό με την αιτιολογική έκθεση του νόμου, η υποβολή απλών ευανάγνωστων φωτοαντιγράφων των εγγράφων που έχουν εκδοθεί από τις δημόσιες υπηρεσίες και τους φορείς που υπάγονται στη συγκεκριμένη ρύθμιση, επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του ενδιαφερομένου.
Επίσης, όσα έγγραφα των υπηρεσιών και φορέων της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους στις εν λόγω υπηρεσίες και φορείς, με μορφή σαρωμένου (σκαναρισμένου) εγγράφου, γίνονται δεκτά και διακινούνται ηλεκτρονικά ως ευκρινή φωτοαντίγραφα.

2.8 Πως υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους και γίνονται αποδεκτά στις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 τα αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων;

Υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή (απλά, ευανάγνωστα) φωτοαντίγραφα (φωτοτυπίες) ιδιωτικών εγγράφων, εφόσον αντίγραφα των εγγράφων αυτών έχουν επικυρωθεί αρχικά από δικηγόρο, καθώς και ευκρινή φωτοαντίγραφα (φωτοτυπίες) από τα πρωτότυπα όσων ιδιωτικών εγγράφων φέρουν θεώρηση από τις υπηρεσίες και τους φορείς

που εμπίπτουν στη ρύθμιση (τρίτο εδάφιο της περίπτ. β' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999).

2.9 Πως υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους και γίνονται αποδεκτά στις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 τα αντίγραφα εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές;

Υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά τα ευκρινή (απλά, ευανάγνωστα) φωτοαντίγραφα (φωτοτυπίες) αλλοδαπών εγγράφων, υπό την προϋπόθεση ότι αντίγραφα των εγγράφων αυτών έχουν επικυρωθεί πρωτίστως από δικηγόρο (τέταρτο εδάφιο της περίπτ. β' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999).

2.10 Σε ποιες ενέργειες προβαίνουν οι υπηρεσίες και οι φορείς, στους οποίους κατατίθενται απλά φωτοαντίγραφα εγγράφων, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του πέμπτου εδαφίου της περίπτ. β' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999;

Σύμφωνα με τις διατάξεις του πέμπτου εδαφίου της περίπτ. β' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 και κατά τα οριζόμενα στις εν λόγω διατάξεις, οι υπηρεσίες και οι φορείς στους οποίους κατατίθενται απλά φωτοαντίγραφα εγγράφων, υποχρεούνται να διενεργούν δειγματοληπτικό έλεγχο σε ποσοστό τουλάχιστον 5% επί των φωτοαντιγράφων που υποβλήθηκαν (με τη δυνατότητα διενέργειας ελέγχου σε μεγαλύτερο ποσοστό φωτοαντιγράφων στην περίπτωση που αυτό κρίνεται απαραίτητο), προκειμένου να εξακριβώσουν την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτά.

2.11 Με ποιον τρόπο διενεργείται ο δειγματοληπτικός έλεγχος, κατά τα ανωτέρω;

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος των φορέων διενεργείται με την συνδρομή των υπηρεσιών ή των φορέων που εξέδωσαν τα πρωτότυπα έγγραφα. Συγκεκριμένα, ο φορέας που διενεργεί τον έλεγχο οφείλει να επικοινωνεί με την εκδούσα αρχή (π.χ. Ληξιαρχείο, Πανεπιστήμιο, Ασφαλιστικό φορέα, κ.λπ.) με κάθε πρόσφορο τρόπο και κατά προτίμηση, με το λιγότερο γραφειοκρατικό μέσο (πρωτίστως με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή με τηλέφωνο και δευτερευόντως με διοικητική αλληλογραφία), προκειμένου να επαληθεύσει την ακρίβεια των στοιχείων που εμπεριέχονται στα υπό έλεγχο φωτοαντίγραφα. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες διαπιστωθεί παραποιημένο ή πλαστό φωτοαντίγραφο, όχι μόνο επιβάλλονται οι κυρώσεις του ν. 1599/1986 ή άλλες ποινικές κυρώσεις, αλλά ανακαλείται αμέσως και η διοικητική ή άλλη πράξη, για την έκδοση της οποίας χρησιμοποιήθηκαν τα φωτοαντίγραφα αυτά, σύμφωνα με τις διατάξεις του έκτου εδαφίου της περίπτ. β' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999.

2.12 Πως αναζητούνται τα ΦΕΚ από τις δημόσιες υπηρεσίες, τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα λοιπά ν.π.δ.δ.;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 24 του Κεφαλαίου Ε' του ν. 4325/2015 (Α' 47) «Η επίκληση του αριθμού του ΦΕΚ, του τεύχους και της ημερομηνίας έκδοσής του αρκεί για την αυτεπάγγελτη αναζήτησή του τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών

από τις δημόσιες υπηρεσίες, τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όσο και κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων για τις οποίες απαιτείται η συνεργασία των υπηρεσιών αυτών και φορέων του Δημοσίου. Στην περίπτωση της κατά τα ανωτέρω αυτεπάγγελτης αναζήτησης και εφόσον δεν υπάρχει το ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή ή αυτό δεν αρκεί, το Εθνικό Τυπογραφείο διαθέτει τα ΦΕΚ που ζητούνται στις δημόσιες υπηρεσίες, στους Ο.Τ.Α. και στα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δωρεάν».

2.13 Πως αναζητούνται οι πράξεις που είναι αναρτημένες στο Διαδίκτυο;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 78 του ν. 4727/2020 «Οι πράξεις που είναι αναρτημένες στο Διαδίκτυο, …, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτές από όλους τους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες:

α) ως ηλεκτρονικά έγγραφα διακινούμενα με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), με ισχύ πρωτότυπου εγγράφου,

β) ως έντυπα έγγραφα χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις ή διαδικασία επικύρωσης και με ισχύ αντιγράφου. Αρκεί η επίκληση του ΑΔΑ για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των αναρτημένων πράξεων τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικούμενων όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ φορέων».

2.14 Σε ποιες περιπτώσεις οι διοικητικές αρχές και τα ΚΕΠ εξακολουθούν να επικυρώνουν αντίγραφα εγγράφων;

Οι διοικητικές αρχές, συνεπώς και οι υπηρεσίες της ΑΑΔΕ και τα ΚΕΠ, εκτός από τις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, εξακολουθούν να επικυρώνουν αντίγραφα εγγράφων μόνο όταν αυτά υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο σε φορείς που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της ρύθμισης της περίπτ. α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999. Στην περίπτωση και μόνο αυτή, επικυρώνουν αντίγραφα:

α) από το πρωτότυπο ή από το ακριβές αντίγραφο της διοικητικής αρχής (όπως ορίζεται στο άρθρο 1 του ν. 2690/1999) που το εξέδωσε. Αντίγραφα των ανωτέρω επικυρώνονται και από δικηγόρους ή συμβολαιογράφους, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την άσκηση των λειτουργημάτων τους (πρώτο εδάφιο της περίπτ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999) και

β) από αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων ή εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές, τα οποία έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο (δεύτερο εδάφιο της περίπτ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999).

Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του προαναφερθέντος άρθρου 11, μεταξύ των άλλων, «οι υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας «υπάγονται στην … και την περ. γ` της παρ. 2 αποκλειστικά και μόνο αν: α) ο ενδιαφερόμενος είναι κρατούμενος των υπηρεσιών αυτών ή β) απαιτείται να προσκομισθεί έγγραφο των Υπηρεσιών ή αντίγραφό τους… σε έδαφος άλλου κράτους. Με διαταγή του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας καθορίζονται ο τρόπος, η διαδικασία, το αρμόδιο προσωπικό και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας».

2.15 Πρέπει οι διοικητικές αρχές και τα ΚΕΠ να επικυρώνουν αντίγραφα εγγράφων, στις περιπτώσεις που οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να τα προσκομίσουν σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα;

Τα νομικά πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 68 του ν. 4235/2014 (Α' 32), όπως η Εκκλησία της Ελλάδος, οι Μητροπόλεις αυτής, οι Ενορίες μετά των Ενοριακών τους Ναών, οι Μονές, η Αποστολική Διακονία, η Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης και Μητροπόλεις αυτής κ.ά., δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999, καθόσον δεν γίνεται ρητή αναφορά αυτών στους φορείς της περίπτωσης α' της προαναφερθείσας παραγράφου. Επομένως, οι διοικητικές αρχές, συνεπώς και οι υπηρεσίες της ΑΑΔΕ, καθώς και τα Κ.Ε.Π. επικυρώνουν αντίγραφα εγγράφων στις περιπτώσεις που οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να τα προσκομίσουν στα ως άνω νομικά πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 68 του ν. 4235/2014.

2.16 Όταν οι ενδιαφερόμενοι ζητούν από τις διοικητικές Αρχές, επομένως και από τις υπηρεσίες της ΑΑΔΕ την επικύρωση αντιγράφων εγγράφων, οι επιφορτισμένοι για την διεκπεραίωση της διαδικασίας αυτής υπάλληλοι τι πρέπει να τους ρωτούν;

Οι υπάλληλοι των Διοικητικών Αρχών, επομένως και των υπηρεσιών της ΑΑΔΕ, που έχουν επιφορτισθεί με την διαδικασία της επικύρωσης αντιγράφων εγγράφων, πρέπει να ρωτούν τον ενδιαφερόμενο πού θα υποβάλει το εν λόγω αντίγραφο, προκειμένου, εν συνεχεία, να προβούν στην επικύρωση ή μη του προσκομιζόμενου αντιγράφου, με βάση τη νέα ρύθμιση. Ο υπάλληλος θα αρκείται στην προφορική δήλωση του πολίτη.

2.17 Επικυρώνεται αντίγραφο εγγράφου όταν ο ενδιαφερόμενος δηλώσει ότι το θέλει για το αρχείο του;

Ο υπάλληλος δεν θα προβαίνει στην επικύρωση αντιγράφου εγγράφου, στην περίπτωση που ο πολίτης δηλώσει ότι το «θέλει για το αρχείο του».

2.18 Σε ποιο σημείο του αντιγράφου ή φωτοαντιγράφου εγγράφου γίνεται η σχετική επισημειωματική πράξη της επικύρωσης, σε περίπτωση που προβλέπεται η επικύρωση αυτού;

Για την επικύρωση αντιγράφου εγγράφου γίνεται, από τον υπεύθυνο υπάλληλο της Διοίκησης, επισημειωματική πράξη στο σώμα του αντιγράφου ή φωτοαντιγράφου. Η πράξη αυτή τίθεται σε σημείο του αντιγράφου ή φωτοαντιγράφου, αντίστοιχο με εκείνο όπου και στο πρωτότυπο έγγραφο υπάρχει υπογραφή του αρμόδιου οργάνου.

2.19 Τι αναγράφει ο αρμόδιος, για την επικύρωση, υπάλληλος της Διοικητικής αρχής, στη σχετική επισημειωματική πράξη, στις περιπτώσεις που προβλέπεται η επικύρωση αντιγράφων εγγράφων;

Ο αρμόδιος υπάλληλος της διοικητικής Αρχής για την επικύρωση, παραβάλει το αντίγραφο προς το πρωτότυπο ή το ακριβές αντίγραφο της αρχής που εξέδωσε το πρωτότυπο και με την υπογραφή του βεβαιώνει την προς τούτο συμφωνία. Στη σχετική επισημειωματική πράξη αναγράφει, χειρόγραφα ή με ανάλογη ορθογώνια σφραγίδα:

(α) Τον τίτλο του φορέα και την Υπηρεσία του υπαλλήλου που ενεργεί την επικύρωση (π.χ. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ
Δ.Ο.Υ. ……).

(β) Την φράση «Ακριβές Αντίγραφο» /ή «Ακριβές φωτοαντίγραφο, από το πρωτότυπο» ή «Ακριβές φωτοαντίγραφο από το ακριβές αντίγραφο» ή «Ακριβές φωτοαντίγραφο που μου επιδείχθηκε από τον ενδιαφερόμενο», κατά περίπτωση.

(γ) Το ονοματεπώνυμο και το πατρώνυμο, καθώς και τον αριθμό δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή άλλου νομιμοποιητικού έγγραφου στοιχείου (άρθρου 3 του ν. 2690/1999, όπως ισχύει) του προσώπου, που προσκομίζει το προς επικύρωση έγγραφο.

(δ) Τον τόπο και την ημερομηνία επικύρωσης.

Κατόπιν, ο αρμόδιος υπάλληλος θέτει την επίσημη (στρογγυλή) σφραγίδα της Υπηρεσίας του, αναγράφει το ονοματεπώνυμό του και υπογράφει την πράξη της επικύρωσης (σελ. 81 του Κανονισμού Επικοινωνίας Δημόσιων Υπηρεσιών).

2.20 Πως ορίζονται οι υπάλληλοι, που είναι επιφορτισμένοι με το έργο της επικύρωσης αντιγράφων εγγράφων, στις περιπτώσεις που προβλέπεται επικύρωση αυτών;

Από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας τους.

2.21 Ποια αντίγραφα εγγράφων δεν νομιμοποιείται να επικυρώνει υπάλληλος Διοικητικής Αρχής ή Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών, που είναι επιφορτισμένος με το έργο της επικύρωσης αντιγράφων εγγράφων, στις περιπτώσεις που προβλέπεται η επικύρωση αυτών;

Δεν νομιμοποιείται, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 36 του ν. 3528/2007 (Α' 26), να επικυρώνει αντίγραφα εγγράφων, τα οποία:

α) έχουν συνταχθεί εκτός της υπηρεσιακής του σχέσης και τον αφορούν (όπως τίτλους σπουδών, άδεια οδήγησης, διαβατήριο, αστυνομική ταυτότητα),

β) συνέταξε η ίδια του η Υπηρεσία, εφόσον ισχύουν τα κωλύματα που αναφέρονται στις προαναφερθείσες διατάξεις.

Στις περιπτώσεις αυτές, πρόδηλο είναι ότι η επικύρωση θα γίνει είτε από τον, κατά νόμο, αναπληρωτή του, είτε από υπάλληλο άλλης Διοικητικής Αρχής.

Επιτρέπεται, όμως, να επικυρώνει αντίγραφα διοικητικών εγγράφων, στην έκδοση των οποίων συνέπραξε ή τα υπέγραψε ο ίδιος, ως αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1

του άρθρου 16 του ν. 2690/1999, εφόσον η σύμπραξη αυτή δεν αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 3528/2007.

ΠΗΓΕΣ

ΝΟΜΟΙ

1. ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α΄ 45).
2. ν. 4250/2014 «Διοικητικές Απλουστεύσεις-Καταργήσεις, Συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων και Υπηρεσιών του Δημοσίου Τομέα-Τροποποίηση Διατάξεων του π.δ. 318/1992 (Α' 161) και λοιπές ρυθμίσεις» (Α' 74).
3. ν. 4325/2015 (Α' 47) «Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης-Καταπολέμηση Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις».
4. ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) – Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184).
5. ν. 4235/2014 «Διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις στην εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών και της υγείας και προστασίας των ζώων και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 32).
6. ν. 3429/2005 «Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (Δ.Ε.Κ.Ο.)» (Α' 314).
7. ν. 4194/2013 «Κώδικας Δικηγόρων» (Α' 208).
8. ν. 2830/2000 «Κώδικας Συμβολαιογράφων» (Α' 96).
9. ν. 3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ» (Α' 26).

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

1. Αριθ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.15/οικ.8342/1.4.2014 (ΑΔΑ: ΒΙΗ0Χ-6ΥΖ) «Κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτοτύπων ή επικυρωμένων αντιγράφων εγγράφων» του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης».
2. Αριθ. ΔΙΑΔΠ/Φ Α.2.3/21119/1.9.2014 (ΑΔΑ: ΒΜ3ΛΧ-ΥΝ9) «Υπόμνηση της υποχρέωσης εφαρμογής του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 για την κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτότυπων ή επικυρωμένων αντιγράφων εγγράφων» του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης».
3. Αριθ. ΔΙΑΔΙΠΥΔ/Φ.15/οικ.28580/11.11.2014 (ΑΔΑ: Β8ΣΔΧ-ΤΣΚ) «Διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου, σε εφαρμογή της παρ. 2β του άρθρου 1 του Ν. 4250/2014» του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης».
4. Αριθ. ΔΙΑΔΙΠΥΔ/ΤΣΠΕΑΔ/ Φ.15/16708/2.7.2015 (ΑΔΑ: 7Ν89465ΦΘΕ-ΠΒΥ) «Εξαίρεση των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων από την εφαρμογή των διατάξεων περί της υποχρέωσης αποδοχής απλών, ευκρινών φωτοαντιγράφων εγγράφων (άρθρο 1 παρ. 2 του Ν. 4250/2014)» του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.
5. Αριθ. 9134/10.4.2020 (ΑΔΑ: 99ΠΥ46ΜΤΛΠ-ΥΟΙ) «Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα και πολιτών και επιχειρήσεων» του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

ΕΓΓΡΑΦΑ

1. Αριθ. Δ6Δ 1058594 ΕΞ 2014/8.4.2014 «Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 1 του Κεφαλαίου Α' του Ν.4250/2014 (Α' 74) και της αριθ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.15/οικ.8342/1.4.2014 (ΑΔΑ: ΒΙΗ0Χ-6ΥΖ) εγκυκλίου του Υ.ΔΙ.Μ.Η.Δ.».

2. Αριθ. Δ6Δ 1089464 ΕΞ 2014/13.6.2014 «Παρέχονται διευκρινίσεις για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 1 του Κεφαλαίου Α' του Ν.4250/2014 (Α' 74)».
3. Αριθ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.15/13200/5.6.2014 «Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 4250/2014» του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.
4. Αριθ. Α.Τ.Δ. 1151828 ΕΞ 2014/14.11.2014 «Διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου, σε εφαρμογή της παρ. 2β του άρθρου 1 του Ν. 4250/2014».
5. Αριθ. Δ.ΟΡΓ.Δ 1018463 ΕΞ2015/11.2.2015 «Παρέχονται διευκρινίσεις για την πιστοποίηση υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.) ως χρηστών του πληροφοριακού συστήματος για την διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου στα υποβληθέντα σε αυτές φωτοαντίγραφα εγγράφων».
6. Αριθ. Α.Τ.Δ. Α 1094942 ΕΞ 2015/13.7.2015 «Εξαίρεση των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων από την εφαρμογή των διατάξεων περί της υποχρέωσης αποδοχής απλών, ευκρινών φωτοαντιγράφων εγγράφων (άρθρο 1 παρ. 2 του Ν. 4250/2014)».
7. Αριθ. Δ. ΟΡΓ. Δ 1176934 ΕΞ 2016/8.12.2016 (ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ) «Περί των νέων υπηρεσιακών σφραγίδων που θα χρησιμοποιούν οι Υπηρεσίες της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), από την 1.1.2017 και του τρόπου υπογραφής των εγγράφων από τα υπηρεσιακά όργανα αυτής».
8. Αριθ.1092066/1113/0006Δ/25.10.2006 «Διευκρινίσεις σε θέματα επικύρωσης αντιγράφων εγγράφων»
9. Αριθ. 1075146/892/0006Δ/5.9.2006 «Περί της ημερομηνίας έκδοσης της διοικητικής πράξης και της επισημειωματικής πράξης, κατά τη διαδικασία επικύρωσης αντιγράφων εγγράφων»
10. Αριθ. 1069539/775/0006Δ/27.7.2006 «Περί του τύπου των στρογγυλών υπηρεσιακών σφραγίδων και την ασφαλή διακίνηση της αλληλογραφίας των Υπηρεσιών»
11. Αριθ. 1003515/22/0006Δ/11.1.2000 "Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 11. του Ν.2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 45/Α), σχετικά με τη θεώρηση από τις Διοικητικές Αρχές του γνησίου της υπογραφής των πολιτών και την επικύρωση από τις Διοικητικές Αρχές, δικηγόρους και συμβολαιογράφους των αντιγράφων ή φωτοαντιγράφων, καθώς και παροχή οδηγιών για την εφαρμογή τους".
12. Αριθ. Α.Τ.Δ. Α 1044841 ΕΞ 2020/15.4.2020 «Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα και πολιτών και επιχειρήσεων»
13. Αριθ. Α.Τ.Δ. Α 1049082 ΕΞ 2020/4.5.2020 «Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα και πολιτών και επιχειρήσεων».

3 Βεβαίωση γνησίου της υπογραφής (παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999- Α' 45)

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

- από οποιαδήποτε **διοικητική αρχή** ή από τα Κ.Ε.Π., εκτός από τις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, βάσει του δελτίου ταυτότητας ή των αντίστοιχων εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 3 του ν.2690/1999
  - σχετική **επισημειωματική πράξη** από τον **ορισθέντα** προς τούτο υπάλληλο της Υπηρεσίας. Ο ορισθείς υπάλληλος **δεν νομιμοποιείται** να βεβαιώνει το γνήσιο της δικής του υπογραφής, σε εξουσιοδότηση, ως εξουσιοδοτών πρόσωπο, ούτε και σε εξουσιοδότηση τρίτου, ως εξουσιοδοτούμενος
  - καλύπτει **τόσο** την περίπτωση που το έγγραφο πρέπει να υποβληθεί στην Υπηρεσία, από την οποία ζητά ο ενδιαφερόμενος τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του, όσο και την περίπτωση που πρέπει να υποβληθεί σε οποιαδήποτε άλλη δημόσια Υπηρεσία ή φορέα.
  - **δεν είναι επιτρεπτή** σε λευκό χαρτί, ούτε και σε έντυπα (π.χ. εξουσιοδότηση), στα οποία έχουν συμπληρωθεί μόνο οι ενδείξεις των στοιχείων ταυτότητας του ενδιαφερομένου.
  - **δεν προκύπτει υποχρέωση ελέγχου** του επιλήψιμου του περιεχομένου, ωστόσο δεν μπορεί να βεβαιωθεί σε δήλωση προδήλως παράνομη, καθώς η Διοίκηση δεν μπορεί να συμπράξει σε παράνομες πράξεις.
  - **ανεξάρτητα** από τη **γλώσσα** στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο.
- **δεν απαιτείται** όταν ο ενδιαφερόμενος **προσέρχεται αυτοπροσώπως** για υποθέσεις του στις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα ή τα Κ.Ε.Π., προσκομίζοντας το δελτίο ταυτότητας ή τα αντίστοιχα πρωτότυπα έγγραφα.
- αρκεί, κατά περίπτωση, **η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα** του ενδιαφερομένου, εφόσον **το έγγραφο διακινείται ηλεκτρονικά.**
- τα έγγραφα που εκδίδονται από το **gov.gr** έχουν την **ίδια ισχύ** με έγγραφα που φέρουν **βεβαίωση γνήσιου υπογραφής** του άρθρου 11 του **ν. 2690/1999** και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά. Η επαλήθευση του περιεχομένου γίνεται μέσω της αντίστοιχης **εφαρμογής του gov.gr**.
- ο **πλοίαρχος** εμπορικού πλοίου έχει τη δυνατότητα βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής **τόσο** των μελών του πληρώματος του πλοίου **όσο** και του ιδίου.
- **δεν προβλέπεται** η διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου για τη γνησιότητα της πράξης βεβαίωσης του γνησίου υπογραφής.

3.1 Ποιες είναι οι αρμόδιες Υπηρεσίες που βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής και βάσει ποιων νομιμοποιητικών εγγράφων βεβαιώνεται το γνήσιο της υπογραφής των Ελλήνων πολιτών;

Σύμφωνα με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α' 45) «Η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου γίνεται, από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή από τα Κ.Ε.Π., εκτός από τις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, βάσει του δελτίου ταυτότητας ή των αντίστοιχων εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 3».
Συνεπώς, όλες οι διοικητικές αρχές, επομένως και οι υπηρεσίες της ΑΑΔΕ και τα Κ.Ε.Π., εκτός από τις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, υποχρεούνται να βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής κάθε ενδιαφερομένου. Η βεβαίωση της υπογραφής για τους Έλληνες πολίτες γίνεται βάσει του δελτίου ταυτότητας, της σχετικής προσωρινής βεβαίωσης της αρμόδιας αρχής, του διαβατηρίου, της άδειας οδήγησης ή του ατομικού βιβλιαρίου υγείας όλων των ασφαλιστικών φορέων.

3.2 Σε ποιες περιπτώσεις δεν απαιτείται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής;

Όταν ο ενδιαφερόμενος προσέρχεται αυτοπροσώπως για υποθέσεις του στις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα ή τα Κ.Ε.Π., προσκομίζοντας το δελτίο ταυτότητας ή τα αντίστοιχα πρωτότυπα έγγραφα (δεύτερο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999).

3.3 Πότε αρκεί η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του ενδιαφερομένου;

Σύμφωνα με τις διατάξεις του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 «Στις περιπτώσεις που ο νόμος απαιτεί βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου, αρκεί, κατά περίπτωση, η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του ενδιαφερομένου, εφόσον το έγγραφο διακινείται ηλεκτρονικά».

3.4 Πως ορίζονται οι υπεύθυνοι υπάλληλοι, που είναι επιφορτισμένοι με το έργο της βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής, στις περιπτώσεις, όπου ο ενδιαφερόμενος προσέρχεται στη Διοικητική αρχή για τη διεκπεραίωση της συγκεκριμένης διαδικασίας;

Από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας τους.

3.5 Τι αναγράφει στη σχετική επισημειωματική πράξη ο υπάλληλος της Διοικητικής αρχής, που έχει ορισθεί ως υπεύθυνος να προβαίνει στη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής πολιτών;

Για την βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής πολιτών, γίνεται σχετική επισημειωματική πράξη στο σώμα του κειμένου του εγγράφου, επί του οποίου ζητείται η παραπάνω βεβαίωση, από τον υπεύθυνο υπάλληλο της διοικητικής Αρχής, ο οποίος αναγράφει, χειρόγραφα ή με ανάλογη ορθογώνια σφραγίδα**:**

(α) Τον τίτλο του φορέα και την Υπηρεσία του υπαλλήλου, που ενεργεί τη βεβαίωση (π.χ. (π.χ. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ & Ε.Φ.Κ.
ΤΕΛΩΝΕΙΟ ……).

(β) Τη φράση «Βεβαιώνεται το γνήσιο της υπογραφής του …».

(γ) Το ονοματεπώνυμο και το πατρώνυμο του ενδιαφερομένου, του οποίου βεβαιώνεται η γνησιότητα της υπογραφής.

(δ)Τον αριθμό του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή άλλου νομιμοποιητικού έγγραφου στοιχείου (άρθρου 3 του ν. 2690/1999, όπως ισχύει) του ενδιαφερόμενου προσώπου, του οποίου βεβαιώνεται το γνήσιο της υπογραφής.

(ε)Τον τόπο και την ημερομηνία βεβαίωσης.

Κατόπιν, ο αρμόδιος υπάλληλος θέτει την επίσημη (στρογγυλή) σφραγίδα της Υπηρεσίας του, αναγράφει το ονοματεπώνυμό του και υπογράφει την πράξη της βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, ο ενδιαφερόμενος πρέπει: α) να υπογράφει ενώπιον του υπεύθυνου υπαλλήλου της Υπηρεσίας που ενεργεί την βεβαίωση και β) να επιδεικνύει το πρωτότυπο του νομιμοποιητικού εγγράφου ή τα στοιχεία του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας/ ή της άδειας οδήγησης οχήματος, που έχει αποθηκεύσει στην ειδική ηλεκτρονική εφαρμογή για κινητές συσκευές (mobile application), η οποία είναι προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr -ΕΨΠ), κατ' άρθρο 80 του ν. 4954/2022 (Α' 136).

3.6 Η επισημειωματική πράξη, για τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, γίνεται μόνο στο σώμα του κειμένου του εγγράφου, του οποίου ζητείται η βεβαίωση ή και σε ξεχωριστό έγγραφο;

Η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής γίνεται με σχετική επισημειωματική πράξη, αποκλειστικά επί του εγγράφου, το οποίο περιλαμβάνει την βούληση του δηλούντος και είναι δυνατή επί εγγράφων που έχουν διορθώσεις ή κενά.

3.7 Προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις η διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου για τη γνησιότητα της πράξης βεβαίωσης του γνησίου υπογραφής;

ΟΧΙ. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999, για τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, δεν προβλέπουν τη διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου για τη γνησιότητα της πράξης βεβαίωσης του γνησίου υπογραφής.

3.8 Το έγγραφο, επί του οποίου γίνεται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, απαιτείται ή όχι να είναι σχετικό ή συναφές με το έργο της Υπηρεσίας, από την οποία ζητά την βεβαίωση ο πολίτης;

Η υποχρέωση για βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής καλύπτει τόσο την περίπτωση που το έγγραφο, επί του οποίου τίθεται η επισημειωματική πράξη πρέπει να υποβληθεί στην Υπηρεσία, από την οποία ζητά ο πολίτης τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του, όσο

και την περίπτωση που το έγγραφο πρέπει να υποβληθεί σε οποιαδήποτε άλλη δημόσια Υπηρεσία ή φορέα.

3.9 Είναι δυνατή η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής σε λευκό χαρτί ή σε προεκτυπωμένα έντυπα υπεύθυνης δήλωσης, επί των οποίων δεν έχει συμπληρωθεί το περιεχόμενο της δήλωσης ή βεβαίωσης του ενδιαφερομένου;

Δεν είναι επιτρεπτή η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής σε λευκό χαρτί, ούτε και σε έντυπα (π.χ. εξουσιοδότηση), στα οποία έχουν συμπληρωθεί μόνο οι ενδείξεις των στοιχείων ταυτότητας του ενδιαφερομένου, καθώς αυτά δεν αποτελούν έγγραφα, κατά τα ανωτέρω, γιατί η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής γίνεται μόνο επί εγγράφων, δηλαδή κειμένων, στα οποία περιλαμβάνεται η δήλωση της βούλησης του ενδιαφερομένου ή άλλο στοιχείο προορισμένο ή πρόσφορο να αποδείξει γεγονός που έχει έννομη σημασία (Σχετική η αριθ. 317/2007 γνωμοδότηση του Α2 Τμήματος Διακοπών του Ν.Σ.Κ.).

3.10 Υποχρεούνται οι διοικητικές αρχές, επομένως και οι υπηρεσίες της ΑΑΔΕ, από τις οποίες ζητείται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, να ελέγχουν το επιλήψιμο των σχετικών εγγράφων;

Δεν προκύπτει, από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 11 ν. 2690/1999, υποχρέωση των Διοικητικών αρχών, επομένως και των Υπηρεσιών της ΑΑΔΕ, από τις οποίες ζητείται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, να ελέγχουν το επιλήψιμο του περιεχομένου των σχετικών εγγράφων. Ωστόσο, δεν μπορεί να βεβαιωθεί το γνήσιο της υπογραφής σε δήλωση προδήλως παράνομη, καθώς η Διοίκηση δεν μπορεί να συμπράξει σε παράνομες πράξεις.
Σχετική με το θέμα αυτό είναι και η αριθ. 317/2007 γνωμοδότηση του Α2 Τμήματος Διακοπών του Ν.Σ.Κ., η οποία έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σύμφωνα με την οποία: «Η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής προϋποθέτει απαραίτητα έγγραφο κείμενο και δεν νοείται επί άγραφης σελίδας. Αφορά, όμως, μόνο το γνήσιο της υπογραφής του ενδιαφερομένου και όχι το περιεχόμενο του εγγράφου. Το όργανο της διοικητικής αρχής ή του Κ.Ε.Π. από το οποίο ζητείται η βεβαίωση δεν έχει υποχρέωση να ελέγξει το περιεχόμενο του εγγράφου ούτε δικαιούται να αρνηθεί τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, εκτός αν από αυτό (περιεχόμενο του εγγράφου) ή από σχετική δήλωση του ιδίου του ενδιαφερομένου προκύπτει κατά τρόπο πρόδηλο τέλεση ποινικού αδικήματος ή αντίθεση στα χρηστά ήθη ή αν υπάρχει προγενέστερη ή ταυτόχρονη καταγγελία τρίτου σε σχέση με το έγγραφο επί του οποίου ζητείται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής».

3.11 Είναι δυνατή η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου σε ξενόγλωσσο κείμενο, το οποίο πρόκειται να υποβληθεί σε αλλοδαπή αρχή;

Τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να ζητήσει από οποιαδήποτε διοικητική αρχή, ανεξαρτήτως της γλώσσας, στην οποία το σχετικό έγγραφο έχει συνταχθεί, καθώς από τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας δεν προκύπτει αντίστοιχη διάκριση με κριτήριο την γλώσσα σύνταξης.

Επίσης, από τις κείμενες διατάξεις δεν προκύπτει απαγόρευση στην Διοίκηση να βεβαιώσει το γνήσιο της υπογραφής επί εγγράφου, το οποίο θα υποβληθεί σε αλλοδαπή αρχή.

Σχετική με το θέμα αυτό είναι και η αριθ. 317/2007 γνωμοδότηση του Α2 Τμήματος Διακοπών του Ν.Σ.Κ., σύμφωνα με την οποία: «Η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής γίνεται ανεξάρτητα από τη γλώσσα στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο επί του οποίου τίθεται η υπογραφή, δηλαδή επί ξενόγλωσσων εγγράφων δεν απαιτείται να υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο και μετάφραση αυτού, αφού το όργανο της διοικητικής αρχής ή του Κ.Ε.Π., από το οποίο ζητείται η βεβαίωση, δεν υποχρεούται να αναγνώσει το έγγραφο».

3.12 Νομιμοποιείται υπάλληλος διοικητικής αρχής, που έχει ορισθεί ως υπεύθυνος να προβαίνει στη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, να βεβαιώνει το γνήσιο της δικής του υπογραφής, σε εξουσιοδότηση, ως εξουσιοδοτών πρόσωπο, καθώς και σε εξουσιοδότηση τρίτου, ως εξουσιοδοτούμενος;

Υπάλληλος διοικητικής αρχής, που έχει ορισθεί ως υπεύθυνος να προβαίνει στη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, δεν νομιμοποιείται να βεβαιώνει το γνήσιο της δικής του υπογραφής, σε εξουσιοδότηση, ως εξουσιοδοτών πρόσωπο, ούτε όμως και σε εξουσιοδότηση τρίτου, ως εξουσιοδοτούμενος, κατ' εφαρμογή του άρθρου 36 του ν. 3528/2007 (Α' 26).
Πρόδηλο είναι ότι η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής θα γίνει είτε από τον κατά νόμο αναπληρωτή του εν λόγω υπαλλήλου, είτε από υπάλληλο άλλης Διοικητικής Αρχής.

3.13 Μπορεί ο πρόεδρος δημοτικής κοινότητας/ πρόεδρος συμβουλίου δημοτικής κοινότητας να βεβαιώνει το γνήσιο της υπογραφής των κατοίκων της;

Όπως διευκρινίζεται στην αριθ. 94/Α.Π.: 8050/26-01-2024 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών (σελ. 22) «Οι δημοτικές κοινότητες δεν έχουν δική τους νομική προσωπικότητα και ως εκ τούτου δεν μπορούν να έχουν δική τους σφραγίδα. Είναι όμως δυνατόν, με ευθύνη του προέδρου ή του προέδρου συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, να χρησιμοποιούν τη σφραγίδα του δήμου είτε για τις ανάγκες της τρέχουσας αλληλογραφίας, είτε να υπογράφουν πιστοποιητικά, βεβαιώσεις και άλλα έγγραφα για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της, εφόσον έχει εξουσιοδοτηθεί με σχετική απόφαση του δημάρχου»
(https://www.ypes.gr/wp-content/uploads/2024/01/eggr8050-egk94-20240126-ADA.pdf).

3.14 Κατ' εξαίρεση, πότε οι υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας υπάγονται στις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 11 του ν.2690/1999, που αφορούν το γνήσιο της υπογραφής ;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του προαναφερθέντος άρθρου 11, μεταξύ των άλλων, «οι υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας «υπάγονται στην παρ. 1 … αποκλειστικά και μόνο αν: α) ο ενδιαφερόμενος είναι κρατούμενος των υπηρεσιών αυτών ή β) απαιτείται να προσκομισθεί … έγγραφο με το οποίο βεβαιώθηκε το γνήσιο της υπογραφής κρατουμένου των υπηρεσιών αυτών σε έδαφος άλλου κράτους. Με διαταγή του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας καθορίζονται ο τρόπος, η διαδικασία, το αρμόδιο προσωπικό και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας».

3.15 Μπορούν οι πλοίαρχοι εμπορικών πλοίων να βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής;

Σύμφωνα με την αριθ. 354/2009 γνωμοδότηση του Ζ' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., ο πλοίαρχος εμπορικού πλοίου «έχει… και τη δυνατότητα βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής τόσο των μελών του πληρώματος του πλοίου όσο και του ιδίου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 11 και 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, με τις οποίες θεσπίζεται ρητά η υποχρέωση των διοικητικών αρχών για τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου».

3.16 Μπορούν οι δικηγόροι να βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής;

Στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999, όπως ισχύει, δεν προβλέπεται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής πολιτών από δικηγόρους.
Οι δικηγόροι βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής του εντολέα τους στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην περίπτωση ε' της παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4194/2013 (Α' 208), όπου ορίζεται ότι στο έργο του δικηγόρου περιλαμβάνεται και «η βεβαίωση της γνησιότητας της υπογραφής του εντολέα του, όπως προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 42 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, καθώς και σε κάθε άλλη ειδική διάταξη».

3.17 Ποια η ισχύς της υπεύθυνης δήλωσης που συντάσσεται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr);

Με τις διατάξεις του άρθρου 195 του ν. 4855/2021 (Α' 215) ορίζεται, μεταξύ των άλλων, ότι εξακολουθούν να ισχύουν από 23.9.2020 οι παρ. 5 και 6, αντίστοιχα, του άρθρου τριακοστού όγδοου της από 13.4.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 84), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4690/2020 (Α' 104). Ειδικότερα, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις: «Η υπεύθυνη δήλωση (https://www.gov.gr/ipiresies/polites-kai-kathemerinoteta/psephiaka-eggrapha-gov-gr/ekdose-upeuthunes-deloses) που συντάσσεται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης έχει την ίδια ισχύ, τόσο στην ηλεκτρονική όσο και στην έντυπη μορφή της, με έγγραφο που φέρει βεβαίωση γνήσιου υπογραφής του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α' 45)» (παρ. 5) και «Οι αποδέκτες που λαμβάνουν την ηλεκτρονική υπεύθυνη δήλωση τεκμαίρεται ότι τελούν σε καλή πίστη ως προς την προέλευση της ηλεκτρονικής υπεύθυνης δήλωσης από τον εκδότη της και ουδεμία ευθύνη υπέχουν ως προς τη γνησιότητα αυτής» (παρ. 6).

3.18 Ποια η ισχύς της εξουσιοδότησης που συντάσσεται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr);

Με τις διατάξεις του άρθρου 195 του ν. 4855/2021 (Α' 215) ορίζεται, μεταξύ των άλλων, ότι εξακολουθούν να ισχύουν από 23.9.2020 οι παρ. 7 και 8, αντίστοιχα, του άρθρου τριακοστού όγδοου της από 13.4.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 84), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4690/2020 (Α' 104). Ειδικότερα, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις: «Η εξουσιοδότηση (https://www.gov.gr/ipiresies/polites-kai-kathemerinoteta/psephiaka-eggrapha-gov-gr/ekdose-exousiodoteses) που συντάσσεται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής

Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης έχει την ίδια ισχύ, τόσο στην ηλεκτρονική όσο και στην έντυπη μορφή της, με έγγραφο που φέρει βεβαίωση γνήσιου υπογραφής του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α' 45)» (παρ. 7) και «Οι αποδέκτες που λαμβάνουν την ηλεκτρονική εξουσιοδότηση τεκμαίρεται ότι τελούν σε καλή πίστη ως προς την προέλευση της ηλεκτρονικής εξουσιοδότησης από τον εκδότη της και ουδεμία ευθύνη υπέχουν ως προς τη γνησιότητα αυτής» (παρ. 8).

3.19 Ποια η ισχύς της Ψηφιακής Βεβαίωσης Εγγράφου, της Ψηφιακής Βεβαίωσης Ιδιωτικού Συμφωνητικού και της Συνυπογραφής Προτυποποιημένου Ιδιωτικού Εγγράφου, που εκδίδονται μέσω του gov.gr; (ΝΕΟ)

Τα ηλεκτρονικά έγγραφα που εκδίδονται με τη χρήση των ειδικών ηλεκτρονικών εφαρμογών «Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου», «Ψηφιακή Βεβαίωση Ιδιωτικού Συμφωνητικού» και «Συνυπογραφή Προτυποποιημένου Ιδιωτικού Εγγράφου», μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ) και διακινούνται είτε ως ηλεκτρονικά έγγραφα με χρήση Τ.Π.Ε. είτε ως έντυπα έγγραφα, κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 της αριθ. 40912 ΕΞ 2021/18-11-2021 απόφασης του Υπουργού Επικρατείας (Β΄ 5354), όπως τροποποιήθηκε με την αριθ. 1785/28-5-2025 απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Β΄ 3995), έχουν την ίδια ισχύ με έγγραφα που φέρουν βεβαίωση γνήσιου υπογραφής του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά, μεταξύ των άλλων, από τους Φορείς του δημόσιου τομέα, κατά τα οριζόμενα στις εν λόγω διατάξεις.

3.20 Το ψηφιακό πιστοποιητικό ΚΣΗΔΕ (Κεντρικό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων) μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την υπογραφή οποιουδήποτε εγγράφου, ακόμη και προσωπικού - ιδιωτικού ή μόνο για αυτά που θα διακινούνται μέσω ΚΣΗΔΕ;

Τα απομακρυσμένα ψηφιακά πιστοποιητικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υπογραφή οποιουδήποτε εγγράφου τόσο δημόσιου όσο και ιδιωτικού.
(https://support.mindigital-shde.gr/dimosiotita/)

ΠΗΓΕΣ

ΝΟΜΟΙ

1. ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α΄ 45).
2. ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) – Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184).
3. ν. 4961/2022 Αναδυόμενες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις (Α' 146).
4. ν. 4690/2020 "Κύρωση: α) της από 13.4.2020 Π.Ν.Π. «Μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες κατεπείγουσες διατάξεις» (Α΄ 84) και β) της από 1.5.2020 Π.Ν.Π. «Περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την επάνοδο στην κοινωνική και οικονομική κανονικότητα» (Α΄ 90) και άλλες διατάξεις"(Α' 104).
5. ν. 4683/2020 "Κύρωση της από 20.3.2020 Π.Ν.Π. «Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης» (Α' 68) και άλλες διατάξεις" (Α' 83).
6. ν. 4855/2021 «Τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες επείγουσες διατάξεις» (Α' 215).
7. ν. 3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ» (Α' 26).
8. ν. 4194/2013 «Κώδικας Δικηγόρων» (Α' 208).

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

1. Αριθ. 317/2007 γνωμοδότηση του Α2' Τμήματος Διακοπών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.).
2. Αριθ. 354/2009 γνωμοδότηση του Ζ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.).

ΕΓΓΡΑΦΑ

1. Αριθ. Δ.ΟΡΓ. Δ 332275 ΕΞ 2026/27.04.2026 «Σχετικά με τη διαδικασία βεβαίωσης γνησίου υπογραφής της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α΄ 45)» και η επισυναπτόμενη σε αυτό αριθ. ΔΙΔΔΔΗ/ Φ.17/ 6542/ 22.04.2024 (ΑΔΑ: ΨΑ7Η46ΜΤΛ6-1ΜΗ) εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών.
2. Αριθ. 94/Α.Π.: 8050/26-01-2024 (ΑΔΑ: 9ΝΑΛ46ΜΤΛ6-Ν1Δ) εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών.
3. Αριθ. Δ. ΟΡΓ. Δ 1046215 ΕΞ 2024/18.4.2024 «Περί της υποχρέωσης των υπαλλήλων των Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) να αποδέχονται έγγραφα, στα οποία το γνήσιο της υπογραφής των ενδιαφερομένων διενεργήθηκε κατά τα οριζόμενα στις κείμενες διατάξεις ή τα οποία εκδόθηκαν μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr)» έγγραφο.
4. Αριθ. Α.Τ.Δ. Α 1067429 ΕΞ2022/28.7.2022 «Οδηγίες για τη διαδικασία ταυτοποίησης φυσικών προσώπων μέσω της ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής του άρθρου 80 του ν.

4954/2022 (Α΄136)» και η επισυναπτόμενη σε αυτό αριθ. 4090/27.7.2022 (ΑΔΑ: 64ΟΦ46ΜΤΛΠ-Ρ5Ν) εγκύκλιος του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.
5. Αριθ. Δ. ΟΡΓ. Δ 1101819 ΕΞ 2021/18.11.2021 "Παρέχονται οδηγίες για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 195 «Τροποποίηση καταργούμενων διατάξεων του ν. 4727/2020-Αντικατάσταση της περ. 14 του άρθρου 108 του ν. 4727/2020» του ν. 4855/2021 (Α' 215) «Τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες επείγουσες διατάξεις»".
6. Αριθ. Δ. ΟΡΓ. Δ 1084490 ΕΞ 2021/1.10.2021 «Περί της υποχρέωσης των Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) να βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής των πολιτών».
7. Αριθ. Δ. ΟΡΓ. Δ 1064007 ΕΞ 2020/5.6.2020 "Κοινοποίηση των διατάξεων του Άρθρου τριακοστού όγδοου «Ρυθμίσεις για την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης» του Μέρους Ζ': Διατάξεις Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Άρθρου 1 του ν. 4690/2020 (Α' 104)".
8. Αριθ. Δ6 1039996 ΕΞ 2010/26.3.2010 «Περί της βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής μελών πληρώματος του πλοίου, από τον πλοίαρχο».
9. Αριθ. 1068565/ 774 /0006Δ/27.7.2006 «Διευκρινίσεις σε θέματα βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής των πολιτών από Διοικητικές αρχές ή Κ.Ε.Π.».
10. Αριθ. 1044680/504/0006Δ/18.5.2006 «Περί του δικαιώματος γνώσης των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις Δημόσιες Υπηρεσίες και βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής σε εξουσιοδοτήσεις».
11. Αριθ. Δ. ΟΡΓ. Δ 1176934 ΕΞ 2016/8.12.2016 (ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ) «Περί των νέων υπηρεσιακών σφραγίδων που θα χρησιμοποιούν οι Υπηρεσίες της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), από την 1.1.2017 και του τρόπου υπογραφής των εγγράφων από τα υπηρεσιακά όργανα αυτής».
12. Αριθ. 1013087/118/0006Δ/3.2.2009 «Κοινοποίηση των διατάξεων του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 3 Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ 45/Α'), όπως ισχύουν, σχετικά με τα μέσα απόδειξης των στοιχείων της ταυτότητας των Ελλήνων πολιτών»
13. Αριθ. 1069539/775/0006Δ/27.7.2006 «Περί του τύπου των στρογγυλών υπηρεσιακών σφραγίδων και την ασφαλή διακίνηση της αλληλογραφίας των Υπηρεσιών»
14. Αριθ. 1003515/22/0006Δ/11.1.2000 "Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν.2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 45/Α), σχετικά με τη θεώρηση από τις Διοικητικές Αρχές του γνησίου της υπογραφής των πολιτών και την επικύρωση από τις Διοικητικές Αρχές, δικηγόρους και συμβολαιογράφους των αντιγράφων ή φωτοαντιγράφων, καθώς και παροχή οδηγιών για την εφαρμογή τους".